

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมารีวิทยาบดินทร์บุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบเป็นแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ส่วนที่ 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ส่วนที่ 3 บริบทของงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ส่วนที่ 4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ส่วนที่ 5 กรอบแนวคิดในการศึกษา
- ส่วนที่ 6 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:2) ให้ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไว้ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบ กระบวนการวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปกป้องคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สุพัชรา ชิมเจริญ (2545:3) ได้ให้ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดเป็นกระบวนการ
2. มีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย
3. พัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์
4. มุ่งส่งเสริมเจตคติ
5. สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ปกป้องคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์
7. ส่งเสริมให้รู้จัก และเข้าใจตนเอง
8. ปรับตัวปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546:58-62) ได้ให้ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างมีรูปแบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน

1.1 ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ(2546: 6) ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสม ความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ทางพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ นอกเหนือจากกิจกรรมแนะแนวในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาต้องจัดระบบแนะแนวให้บริการช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เพื่อให้รู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกศึกษาต่อและการเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเสริมสร้างบุคลิกภาพลักษณะนิสัย การปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งความสนใจในการจัดการกับปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคมได้อย่างมีความสุข

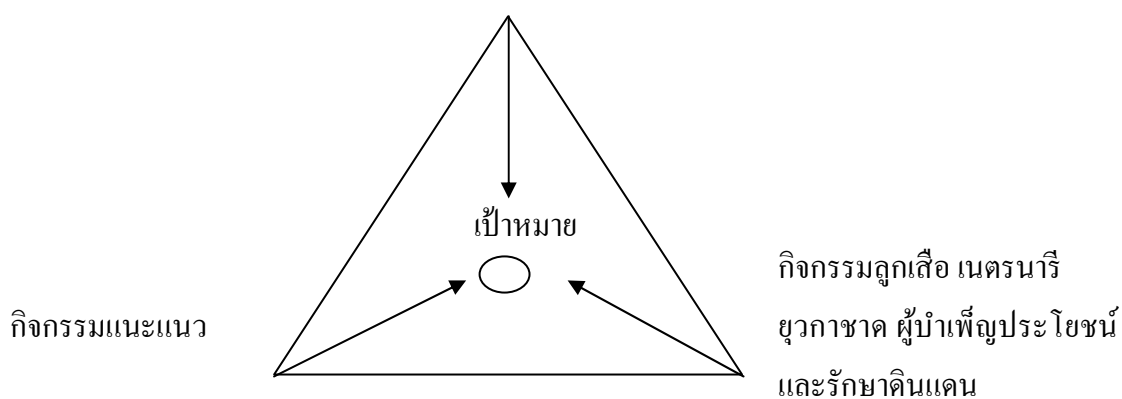
2. กิจกรรมตามความถนัดและสนใจของผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐ หรือเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถพิเศษ ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศและศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักโต้วาที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง จิตรกร นักกีฬา นักกายภาพ เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมสนองนโยบายของรัฐเพื่อ

พัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจนักกีฬา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตย การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ยุติความรุนแรงในสตรีและเด็ก เป็นต้น

3. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดนเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ประเภท

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกันแต่การจัดกิจกรรมทุกประเภทจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจึงเป็นการเสริมเติมเต็มให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตามกรอบหรือแนวทางที่องค์กรแต่ละประเภทกำหนด แต่ก็มีจุดร่วมกัน คือการสร้างควมมีระเบียบวินัย คุณลักษณะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยเสริมจุดประสงค์ของแนะแนวในเรื่องการจัดการกับชีวิต การแก้ปัญหา การควบคุมตนเองของผู้เรียนบางครั้งครูอาจพบผู้เรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือ เป็นกรณีพิเศษจากกิจกรรมก็สามารถส่งต่อไปให้แนะแนวช่วยเหลือเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ด้วยกระบวนการของแนะแนวในทางกลับกันเมื่ออาจารย์แนะแนวพบว่าผู้เรียนบางคนมีความสนใจหรือ ความถนัดด้านกีฬา หรือดนตรี หรือศิลปะก็สามารถส่งไปเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้ จนสามารถค้นพบความสามารถพิเศษของผู้เรียนได้ ซึ่งความสัมพันธ์ของกิจการทั้ง 3 จึงมีความสัมพันธ์ดังรูปสามเหลี่ยมต่อไปนี้

กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

ภาพประกอบ 1 สามเหลี่ยมความสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา : คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546:7) เป้าหมายร่วมกันของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สุขภาพ ชีวจริย (2545:5) ให้ความเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้ 2 ลักษณะ

2.1 กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2.2 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาดสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกรมการรักษาดินแดน ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพในตนเองอย่างเต็มที่เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะ

ทางอารมณ์ ศิลธรรมและจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกลึกและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพทางการเรียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในลักษณะของการเข้าค่ายต่างๆ หรืออาจแยกจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทางได้ เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจและสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างๆ ชุมนุมต่างๆ เพื่อการร่วมคิดค้นกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไปด้วย เพื่อค้นพบศักยภาพของตนเอง ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546:58-62) ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างลักษณะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษา ด้านชีวิตการศึกษา ต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ ปฏิบัติการแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้ดังนี้

2.1 กิจกรรมพัฒนาความถนัด (Attitude) ความสนใจ (interest) ตามความต้องการของผู้เรียน(need)เป็นกิจกรรมที่เพิ่มเติมความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียน (experience) อย่างกว้างขวาง เช่น หมอภาษา งานประดิษฐ์ ประชาสัมพันธ์ งานเกษตร เป็นต้น

2.2 กิจกรรมที่ปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ การทำประโยชน์ให้แก่สังคม วิถีชีวิต ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นต้น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ต้องจัดกิจกรรมให้มีบูรณาการกับองค์ความรู้ต่างๆที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่ สมทรง ลิมาลัย (2549:77)

ทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยผู้เรียนให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ และการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสังคมทั่วไป กิจกรรมแนะแนวจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1 กิจกรรมรู้จัก เข้าใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- 1.2 กิจกรรมการแสวงหาและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ
- 1.3 กิจกรรมการตัดสินใจและแก้ปัญหา
- 1.4 กิจกรรมการปรับตัวและดำรงชีวิต

2. กิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองครบวงจร ตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์วางแผน และปฏิบัติตามแผน ตลอดจนการประเมินการปรับปรุงการปฏิบัติงานโดยเน้นการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม หรือชุมนุมต่างๆ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 กิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมดนตรี ชุมนุมกีฬาฟุตบอล เป็นต้น

2.2 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์และรักษาดินแดน เพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีของชาติมีระเบียบวินัย มีความรัก สามัคคี รู้จักเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่นจากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งกิจกรรมนักเรียนยังแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมแรก เป็นกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จัดเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถ เช่น ชุมนุมดนตรี ชุมนุมกีฬา กิจกรรมที่สอง เป็นกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์ และรักษาดินแดน จัดเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้รู้จักบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์เพื่อส่วนร่วม เป็นพลเมืองดีของชาติ

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายเกิดความรู้ความชำนาญด้านวิชาการวิชาชีพและเทคโนโลยี
2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต
3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข
4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง
5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

สุพัชรา ชุ่มเจริญ (2545:4) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีเป้าหมาย ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ
4. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติค่านิยมในการดำรงชีวิตและเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม
5. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคม และประเทศชาติ

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546:58-62) เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหมายดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ (Knowledge) ความชำนาญทั้งวิชาการ (academic) และวิชาชีพ (professional)
2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคต

3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความรู้ สามารถนำเอาประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพ
4. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม
5. ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญด้านวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี ค้นพบศักยภาพของตนเองเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย สามารถมองหาช่องทางในการสร้างงาน อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัด ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดำรง
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงการสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. ใช้กระบวนการจัดกลุ่มในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ชีตหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สุพัชรา ชุ่มเจริญ (2545:5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัด ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์ และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์(2546:58-62) หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน (ability)
3. บูรณาการเข้ากับชีวิตจริงให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต (life - long education)
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์สัมพันธ์กับชีวิตจริงในแต่ละช่วงวัย
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าหมาย (goal) ของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา
8. เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

9. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหลักการจัดดังนี้

มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึง วิทยุติ-ภาวะ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน สามารถบูรณาการกับชีวิตจริงได้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการมีครูเป็นที่ปรึกษา เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนหรือองค์กร มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.3 แนวทางจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:4) ได้กำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้วางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างสอดคล้องตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เช่น สภาพความพร้อมของโรงเรียน สภาพของชุมชนท้องถิ่น สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3. วางแผนและจัดแผนการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์กระบวนการวิธีดำเนินการ สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. กำหนดการประเมินและเกณฑ์การประเมิน การผ่านกิจกรรมแต่ละภาคเรียนชั้นปี และช่วงชั้นให้เป็นไปตามสถานศึกษากำหนด เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จ

บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น นอกจากจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดครูผู้รับผิดชอบ มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

จจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์(2546:58-62) กล่าวว่าแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้ส่งเสริมเกื้อกูลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม เช่น โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ตามธรรมชาติของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรีไทย เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมให้ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี รักษาดินแดนและเพื่อนเดือนเพื่อนเป็นต้น
4. จัดกิจกรรมให้บริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เช่น บริการห้องสมุด สหกรณ์ พยาบาล เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวการจัดดังนี้ จัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ตามความสนใจของผู้เรียน ตามถนัด ตามธรรมชาติของผู้เรียน โดยสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งต้องกำหนดครูผู้รับผิดชอบ มีนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:8) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

1. กรรมการสถานศึกษา
  - 1.1 เห็นชอบแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 1.2 อำนวยความสะดวกประสาน

- 1.3 ให้คำแนะนำ
- 1.4 ติดตามประเมินผล
2. ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2.1 จัดทำข้อระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของแต่ละสถานศึกษา
  - 2.2 แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ
  - 2.3 ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดสรรงบประมาณการอนุมัติแผนดำเนินการการใช้อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และการประสานงานกับแหล่งการเรียนรู้ หรือการแสวงหาความร่วมมือ จากบุคลากรภายในและนอกสถานศึกษา
  - 2.4 การให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของสถานศึกษา
  - 2.5 การจัดโอกาส เวที ให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรม
  - 2.6 ชื่นชมผลงานและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติกิจกรรม
3. หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท
  - 3.1 จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3.2 อำนวยความสะดวกให้แก่ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน
  - 3.3 กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของกิจกรรมแต่ละประเภทให้เป็นไปตามแผนงาน
  - 3.4 พัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในกลุ่มครู-อาจารย์ และผู้นำนักเรียน
  - 3.5 ประสานความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตามแผนงาน
  - 3.6 ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลในภาพรวมของกิจกรรมแต่ละประเภท
  - 3.7 ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน
4. ครูที่ปรึกษากิจกรรม
  - 4.1 กำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของกิจกรรม
  - 4.2 รับสมัครผู้เรียนเข้ากิจกรรม

- 4.3 ปฐมนิเทศ
- 4.4 จัดให้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงานกิจกรรม
- 4.5 ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติกิจกรรม ทั้งการวางแผน โครงการ/โครงการ การปฏิบัติกิจกรรม การวัดและการประเมินผลกิจกรรม
- 4.6 ตรวจสอบเวลาการร่วมกิจกรรม
- 4.7 ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
- 4.8 บันทึกพฤติกรรมในสมุดพกความดีของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4.9 จัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถหรือผลงานของผู้เรียน
- 4.10 ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้เรียน
- 5. ผู้เรียน
  - 5.1 เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ
  - 5.2 รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรม
  - 5.3 เลือกคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมที่เข้าร่วม
  - 5.4 ประชุมวางแผนจัดทำแผนงาน โครงการและปฏิทินงาน
  - 5.5 ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ
  - 5.6 ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม
  - 5.7 สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

สุพัชรา ชัมเจริญ (2545:7) ให้ความเห็นว่าในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

2.4.1 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 29 และหมวด 5 มาตรา 40 ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการในสถานศึกษานั้น

คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและการดำเนินการ
  - 1.1 มีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
  - 1.2 ให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

- 1.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ
- 1.4 มีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป
2. ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านต่างๆ
  - 2.1 ด้านงบประมาณ กรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนในการจัดหา
  - 2.2 งบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม วัสดุภัณฑ์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติกิจกรรม
  - 2.3 เป็นวิทยากรและแนะนำวิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการและศิษย์เก่า ซึ่งล้วนแต่มีศักยภาพในตนเอง ฉะนั้นจึงสามารถเป็นวิทยากรหรือจัดหาวิทยากรในกรณีที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่กำหนดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.4 ให้คำปรึกษาและส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรกำหนดให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น และตระหนักในหน้าที่ในการสืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น
  - 2.5 เป็นแหล่งศึกษาและแหล่งข้อมูล กรรมการสถานศึกษาจะต้องมีการประสานสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เป็น โรงงาน สถานประกอบการ และเป็นแหล่งศึกษาดูงานตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม
    - 2.4.2 บทบาทของผู้บริหารการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารการศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา มีดังนี้

      1. กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ
        - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้
        - 1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ
        - 1.3 กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา
        - 1.4 ศึกษาข้อมูล แหล่งวิทยากรการเรียนรู้ในชุมชนแต่ละท้องถิ่น
        - 1.5 กำหนดและมอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา
      2. นิเทศและติดตาม
        - 2.1 นิเทศและติดตามการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนและอนุมัติให้ความเห็นชอบ

2.2 นิเทศ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ส่งเสริม สนับสนุน

3.1 ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.4 ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. ประเมินและรายงานผล

4.1 รับทราบผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

4.2 รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

2.4.3 บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ดังนี้

1. สำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหา

ดำเนินการสำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการ และสภาพปัญหาของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และปัญหาของผู้เรียน

2. จัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการและปัญหาของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน

3. จัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จัดทำและรวบรวมแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเป็นรายภาคเรียนหรือรายปีการศึกษาหรือตามระยะเวลาที่กำหนดและเสนอขออนุมัติต่อผู้บริหารสถานศึกษา

4. ให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้เรียนมีหน้าที่ให้คำปรึกษา

เพื่อช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. นิเทศ ติดตาม และประสานงานการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและนิเทศ ติดตามให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

6. รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากครูที่ปรึกษาตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา

2.4.4 บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ครูทุกคนต้องเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำขอของผู้เรียนหรือตามที่สถานศึกษามอบหมายซึ่งจะต้องมีบทบาท ดังนี้

1. ปฐมนิเทศ

ปฐมนิเทศให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมาย และวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. เลือกตั้งคณะกรรมการ

จัดให้ผู้เรียนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการ

ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน/โครงการและปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างอิสระ

4. ประสานงาน

ประสานงานและอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรตามความเหมาะสม

5. ให้คำปรึกษา

ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตามการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ให้เป็นไปตามแผนงานด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย

6. ประเมินผล

ประเมินผลการเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

7. สรุปและรายงานผล

สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

อชิตา หาดอ้าน (2545:44-51) กล่าวว่า บทบาทของครูที่ปรึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูทุกคนต้องเป็นที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามคำร้องขอของผู้เรียน โดยมีบทบาทดังนี้

1. ปฐมนิเทศ ให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. เลือกตั้งคณะกรรมการ จัดให้ผู้เรียนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกิจกรรมร่วม

แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน/โครงการและปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างอิสระ

4. ประสานงานประสานงานและอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรตามความเหมาะสม
5. ให้คำปรึกษาดูแลให้คำปรึกษาติดตามการจัดกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนงาน
6. ประเมินผล ประเมินผลการเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ดังนี้

6.1 ต้องดูแลและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

6.2 ต้องรายงานเวลาและพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรม

6.3 ต้องติดตามและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสรุป

และรายงานผลการจัดกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4.5 บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม ตามความถนัดและความสนใจทุกภาคเรียน โดยร่วมกลุ่มเสนอกิจกรรมตามความต้องการหรืออาจเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

2. รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้เรียนจะต้องเข้าพบครูที่ปรึกษากิจกรรม เข้ารับการปฐมนิเทศรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเข้าร่วมและดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ

ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ ทรัพย์สิน นายทะเบียน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4. ประชุมวางแผน จัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินงาน

การดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน ที่ประชุมควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดทำโครงการ ปฏิทินงานที่กำหนด วัน เวลา ไว้อย่างชัดเจน แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษากิจกรรม

5. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้

เมื่อแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนจึงจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ในรูปแบบของคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และให้ผู้เรียนทุกคน ได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

6. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมสามารถประเมิน ได้ดังนี้

6.1 ประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง

6.2 ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรมจากพฤติกรรมและคุณภาพของงาน

7. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นตาม โครงการแล้วคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจะต้องประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมและนำเสนอครูที่ปรึกษากิจกรรม

2.4.6 บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ร่วมมือประสานงาน

ร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. ส่งเสริมสนับสนุน

2.1 ให้ออกาสผู้เรียนได้ใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้

2.2 เป็นวิทยากรให้ความรู้และประสบการณ์

2.3 ให้การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4 ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน แก้ไข และ

พัฒนาผู้เรียน

3. ติดตามประเมินผล

3.1 ร่วมมือกับสถานศึกษา เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน

3.2 บันทึกสรุปพัฒนาการ และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์(2546:58-62) กล่าวว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษากิจกรรม ต้องดำเนินการดังนี้

1.1 ดูแลให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์

1.2 รายงานเวลาและพฤติกรรมกรเข้าร่วมกิจกรรม

- 1.3 ศึกษาติดตามผู้เรียน กรณีที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม
- 1.4 บันทึกเป็นหลักฐานการติดตามและประเมินผลผู้เรียน
2. ผู้เรียนต้องปฏิบัติดังนี้
  - 2.1 ปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
  - 2.2 มีหลักฐาน/ผลการเข้าร่วมกิจกรรม
  - 2.3 ถ้าไม่เกิดลักษณะที่พึงประสงค์ให้ปฏิบัติเพิ่มเติม
  - 2.4 ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรม
3. ผู้ปกครองนักเรียนต้องปฏิบัติดังนี้
  - 3.1 ร่วมมือในการติดตามพัฒนาการของผู้เรียน
  - 3.2 บันทึกความเห็นสรุปพัฒนาการนักเรียน

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษากิจกรรม ผู้เรียน ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.5 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:8) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดขึ้นตามความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเน้นความหลากหลายของรูปและวิธีการ เน้นการปฏิบัติจริงเป็นหมู่คณะ สัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งมีการตรวจสอบประเมินผลในภาพจริง การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ คือ

1. ขึ้นเตรียมความพร้อม

เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดกิจกรรมทุกประเภทดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย สิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมได้แก่

1.1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้การ

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกประเภทให้มีประสิทธิภาพ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่

วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เรียนจะใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะต้องจัดให้เหมาะสมกับลักษณะและประเภทของแต่ละกิจกรรม จำนวนกลุ่มนักเรียน โดยจัดทำบัญชีการใช้หรือตารางควบคุมการใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาร่วมด้วย ซึ่งสถานศึกษาต้องมีแผนงานที่มีที่ติดต่อประสานงานไว้เป็นการล่วงหน้า

1.3 การจัดกลุ่มผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียนสามารถจัดได้หลายรูปแบบโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

1. จัดกลุ่มตามระดับชั้น ได้แก่ ป.1 กลุ่มชั้น ป. 2 ฯลฯ กลุ่มเด็กลักษณะนี้จะมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน ความรู้ ความสามารถ ไม่แตกต่างกันมาก แล้วแบ่งกลุ่มย่อยๆตามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. จัดกลุ่มตามกิจกรรม และแบ่งกลุ่มย่อยตามความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับพื้นฐาน กลุ่มระดับกลาง กลุ่มระดับสูง
3. จัดกลุ่มโดยให้มีเด็กทุกระดับชั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กิจกรรมที่จัดลักษณะนี้จะฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ เช่น การเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือกัน ฯลฯ การจัดกลุ่มสามารถยืดหยุ่น หมุนเวียนไปได้ตามความเหมาะสมแล้วแต่กิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ

1.4 การจัดเวลา

การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถจัดได้ในหลายลักษณะ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ในแต่ละสถานศึกษา เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ฯลฯ
  2. จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในช่วงเปิดเรียน โดยใช้เวลาในหลักสูตร เช่น ตอนเช้า ตอนพักเที่ยง และตอนเลิกเรียน เป็นต้น กิจกรรมที่จัดได้แก่ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมประชาธิปไตย ฯลฯ
  3. จัดกิจกรรมตามช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยการจัดเป็นโครงการระยะสั้น หรือโครงการต่อเนื่องตลอดปี เช่น โครงการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม โครงการวันสำคัญ โครงการฝึกอาชีพ โครงการแข่งกีฬา โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทั้งนี้ การใช้เวลาจัดกิจกรรมควรให้สอดคล้องกลมกลืนไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์หลากหลายและสร้างจิตสำนึกที่ดีต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายกับผู้เรียน คือ สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล จึงสามารถดึงศักยภาพและความสามารถพิเศษที่แฝงตัวผู้เรียน ให้ปรากฏเด่นชัด สร้างความภาคภูมิใจ มีจิตสำนึกที่ดี และมีคุณลักษณะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงมีหลักการ ดังนี้

2.1 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม วางแผนหรือโครงการที่สัมพันธ์กับความสนใจ ความต้องการตามวัยของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตจริง

2.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติจริงร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

2.3 เป็นกิจกรรมที่บูรณาการที่นำความรู้หรือวิชาการในห้องเรียนมาสู่การปฏิบัติที่ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ทั้งในงานเชิงทักษะ งานศิลปะ งานอาชีพ และงานพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด สถานศึกษา ชุมชน และต่อยอดภูมิปัญญาไทย

สุพัชรา ชิมเจริญ (2545:13) ให้ความเห็นว่าขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
2. ประชุมชี้แจงคณะทำงาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง
3. สำรวจหาความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ผู้เรียน
4. วิเคราะห์(SWOT Analysis) สภาพปัญหา ความต้องการที่จำเป็น
5. วางแผนการจัดทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน
7. นิเทศ ติดตาม และประเมิน
8. ผลสรุปการปฏิบัติงาน
9. ปรับปรุง

อชิตา หาดอ้าน (2545:44-51) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมโดยดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนจัดตั้งกลุ่มตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ความต้องการ หรืออาจเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

2. รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรม โดยให้นักเรียนเลือกอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมและดำเนินกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ ทรัพย์คุณิ นาย ทะเบียน และอื่นๆตามความเหมาะสม

4. ประชุมวางแผน จัดทำแผนงาน โครงการและปฏิทินงาน เพื่อดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน ที่ประชุมควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดทำโครงการปฏิทินงานที่กำหนดวันเวลาไว้อย่างชัดเจน แล้วนำเสนอต่อ ครูที่ปรึกษากิจกรรม

5. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการและปฏิทินที่กำหนดไว้ เมื่อแผนงาน โครงการ และ ปฏิทินงานได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนจึงสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ และปฏิทิน ที่กำหนดไว้ในรูปแบบของคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้ง โดย กระบวนการกลุ่มแลเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

6. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมสามารถประเมินผลได้ ดังนี้

6.1 ประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง

6.2 ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรม จากพฤติกรรม คุณภาพงาน เวลาที่ เข้าร่วมกิจกรรม

6.3 ถ้าไม่เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต้องปฏิบัติตามกิจกรรมเพิ่มเติมตามที่ครูที่ ปรึกษากิจกรรมมอบหมายหรือให้ความเห็นชอบตามผู้เรียนเสนอ

7. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นตามโครงการแล้ว คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจะต้องประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมและเสนอต่อครูที่ ปรึกษากิจกรรม

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546:58-62) กล่าวว่าไว้ว่าการดำเนินการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนดำเนินการได้ ดังนี้

1. ประชุมชี้แจง ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน

2. พิจารณาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

3. สสำรวจข้อมูลความพร้อมของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น สภาพปัญหา และความต้องการ ของผู้เรียน

4. วางแผนร่วมกันจัดทำแผนงาน/โครงการ

5. ปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการที่กำหนด

6. นิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

7. สรุป/รายงานผลการปฏิบัติงาน

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนา มีขั้นตอนดังนี้แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการ ประชุมชี้แจง ผู้ปกครอง ผู้เรียน เพื่อสร้างความเข้าใจ สำรวจปัญหาความต้องการ วางแผนการดำเนินงาน ดำเนินการตามแผนงาน นอกเหนือ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการปฏิบัติงาน ปรับปรุง

2.6การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:12) การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนในช่วงชั้นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัดและความสนใจให้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ทั้ง ทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาจะต้องมีการดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน ช่วงชั้น สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งกิจกรรมแนวแนว กิจกรรมนักเรียน การประเมินการเข้าร่วมของผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม มีแนวทางการประเมินดังนี้

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม

1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินจากพฤติกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริง

1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่

1.3 ในกรณีที่มีกิจกรรมใดต้องใช้เวลาปฏิบัติตลอดปี เมื่อสิ้นภาคเรียนแรก ผู้รับผิดชอบกิจกรรม ควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อสรุปความก้าวหน้าและสภาพการจัดกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบโดยทำตามจุดประสงค์การประเมิน นำผลการประเมินนั้นไปรวมกับผลการประเมินในภาคที่สองเพื่อตัดสินการประเมินผ่านจุดประสงค์เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

1.4 ตัดสินให้ผู้เรียนที่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ให้เป็นผู้ผ่านการประเมินผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งจะต้องซ่อมเสริม

ข้อบกพร่องให้ผ่านเกณฑ์ก่อนจึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านกิจกรรม

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นเป็นการประเมินสรุปผลการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้นของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกคนตลอดช่วงชั้น

2.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและประเมินผลการร่วมกิจกรรมเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 นำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการเพื่อให้ความเห็นชอบ

2.4 เสนอผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตัดสินและอนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นต่อไป

3. การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระให้ครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นเงื่อนไขสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบถ้วนผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ มีแนวทางในการดำเนินดังนี้

3.1 การประเมินผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาของการจัดกิจกรรมบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรม ตัดสินผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา

3.2 การตัดสินผลการเข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประเมินและตัดสินเป็นรายกิจกรรมโดยพิจารณาจากผลการประเมินตามจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมกับเวลาเข้าร่วมกิจกรรมแล้วตัดสินตามเกณฑ์

3.3 แจกผลการประเมิน ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อได้ระดับผลการเข้าร่วมแล้ว ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบ ผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทำการซ่อมเสริมให้ผ่านทุกกิจกรรม ขณะเดียวกันให้แจ้งผลการประเมินให้ฝ่ายทะเบียนของสถานศึกษบันทึกผลการเข้าร่วมไว้เป็นหลักฐาน

3.4 สรุปผลการประเมินผ่านช่วงชั้น เมื่อจบช่วงชั้นนายทะเบียนจะรวบรวมผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนที่มีผลการเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดจะได้รับการพิจารณาให้ผ่านช่วงชั้น

2.7 ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สุพัชรา ชุ่มเจริญ (2545:21) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การทำโครงการ โครงการ องค์กรความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรม ชุมนุ่มต่างๆ ค่ายวิชาการ
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี รักษาดินแดน จิตอาสา
4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
5. การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์การประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

พัชนี สิทธิพลากุล (2547:26) ปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 3 ด้าน

1. ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองและชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ไม่หลากหลาย
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการแนะแนวปัญหาที่พบคือ โรงเรียนขาดบุคคลด้านการแนะแนวโดยเฉพาะงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาที่พบคือ สถานที่และเวลาไม่เหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ขาดแหล่งเรียนรู้ และครูได้รับการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถน้อยและไม่ต่อเนื่อง
3. ด้านการประเมินผลและแรงงาน ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนขาดเครื่องมือในการประเมินที่ได้มาตรฐานไม่นำผลการประเมินไปใช้พัฒนา ขาดบุคลากรด้านการประเมินผล

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546:58-62) สรุปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับความรู้ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มกิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรดูแลศึกษาดูตามผู้เรียน กรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรม มีการประเมินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มีการบันทึกเป็นหลักฐานและประเมินผลด้วยวิธีการที่

หลากหลายตามสภาพจริง

3.บริบทของงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรีในปัจจุบันได้รับการปรับเปลี่ยนการศึกษาในด้านต่างๆ ตั้งแต่ระบบการศึกษาการจัดการศึกษาการบริหารแนวทางการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นหลักคือต้องให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดโดยเน้นให้มีความรู้มีคุณธรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ภูมิปัญญา และวิทยาการนอกจากนี้โรงเรียนสร้างหลักสูตรสถานศึกษาเองโดยมีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และต้องมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสม โดยแบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างกว้างๆ ได้แก่กิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมให้เด็กๆ ได้พัฒนาความสามารถตามความแตกต่างของแต่ละคน และกิจกรรมนักเรียนที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับโครงการ หรือโครงการวิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ศิลปะ การงานอาชีพและวัฒนธรรม กิจกรรมจากวิชาต่างๆ เหล่านี้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เสริมสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ส่วนกิจกรรมชมรม ชุมนุมที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยครู นักเรียน หรือให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ชมรมกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ งานประดิษฐ์ เกษตร รักภาษา หมอภาษา ส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน และยังมีกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สภานักเรียน หนังสือเพื่อน้องในชนบท เพื่อนช่วยเพื่อนหรือห้องเรียนจริยธรรมชุนนุม เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ กิจกรรมที่แนะแนวให้คำปรึกษา ธนาคารโรงเรียน ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ ก็เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ฝึกให้บริการด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อมุ่งพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3.1 ที่ตั้งโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี

โรงเรียนมารีวิทยากบินทร์ตั้งอยู่เลขที่ 580 – 581 หมู่ 17 ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

คดี ปรีชา (2550:91-99) ได้ทำการศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัด ลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร สภาพปัญหา และแนวทางพัฒนา การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัด ลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บริหาร หัวหน้างาน กิจกรรมนักเรียน หัวหน้างานแนะแนว และสวัสดิการการศึกษา ครูผู้สอนและนักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางจำนวน371คน พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษา จังหวัด ลำปาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำองค์กรและด้านการควบคุมองค์กร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เกือบทุกข้อทุกด้าน ซึ่งบุคคลประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้างาน ครูผู้สอนและนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และในแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมในแต่ละด้านมีการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น ซึ่งสมควรได้รับการพัฒนา คือการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ ต่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ปกครองในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการพัฒนา ระบบสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและรายงานผลการประเมินให้บุคคลทุกฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ

มณี ครุไชยศรี(2550:51-60) การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนช่วงชั้นที่1 และ2 เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร คณะผู้ร่วมบริหารหัวหน้าระดับชั้นหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานในฝ่ายกิจการนักเรียน ครูผู้สอน และวิทยากรภายนอก รวม 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในประเด็นที่เป็นปัญหาแล้ว นำมาแจกแจงความถี่ แล้วใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนา

ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนกประถม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตร ในการดำเนินการจัดกิจกรรมนั้น มี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมลูกเสือและกิจกรรมแนะแนว อยู่ในฝ่ายกิจการนักเรียน ส่วนกิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตร โดยมอบหมายให้หัวหน้าช่วงชั้นร่วมมือประสานงานการจัดกิจกรรมกับหัวหน้าระดับชั้นและครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมนั้น อยู่ใน

กรอบของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือ ประเมินผลการจัดกิจกรรม หลักการในการจัดกิจกรรม คือ ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ที่สังเกตได้เด่นชัดในกิจกรรมชมรม เสริมหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถเลือกเรียน ได้ตามความถนัดของตนเองส่วนกิจกรรม ลูกเสือยังมีผู้เรียนส่วนน้อยที่ยังต้องพัฒนาทักษะ ส่วนกิจกรรมแนะแนวสามารถให้บริการได้ตาม แผนงาน นอกจากนี้ ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ยังมีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียน และระบบประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกในมาตรฐานด้านผู้เรียน

เฉลิมพล พันธุ์บัว (2549:78-87) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านแรงจูงใจ และการติดต่อสื่อสารกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน หัวหน้า กลุ่มบริหารกิจกรรมนักเรียน และหัวหน้ากลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร จำนวน 204 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม และผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก
3. พฤติกรรมด้านแรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและพฤติกรรม ติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.626 ซึ่งแสดงว่าพฤติกรรมด้าน แรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพฤติกรรมติดต่อสื่อสารร่วมกันสามารถ อธิบายความแปรปรวนของบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ร้อยละ 39.20
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันและอยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับ มาก

ชมัพร แก้วชิม (2549:108-122) ได้ทำการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน โรงเรียน เครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู และนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรม

พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 26 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาและจากตารางของ Krejcie and Morgan จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 24 คน ครูผู้สอนจำนวน 217 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 377 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 618 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านการผลิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า F

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านคือ ด้านบริบท ด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การประเมิน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระหว่างข้าราชการครูและนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านบริบท พบว่าข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน และมีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ด้านปัจจัย พบว่าข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ด้านกระบวนการ พบว่าข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ด้านผลผลิต พบว่าข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

กนกวรรณ สุภสิริโรจน์ (2548:116-127) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยของโรงเรียนคาราวิทยาลัย ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร และนักเรียนที่เป็นประธานกิจกรรมสู่ความเป็นเลิศและกิจกรรมชมรม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและแบบศึกษาเอกสาร สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยดาราแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นตารางประกอบคำบรรยาย ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ของข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษาจัดทำโครงการจัดทำกิจกรรมและเสนอขออนุมัติต่อผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมอาคารสถานที่บุคลากรงบประมาณส่วนครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการประชาสัมพันธ์และรับสมัครสมาชิก ปัญหาด้านการเตรียม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม

2. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติของการเข้าร่วมกิจกรรม และวางแผน โดยผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนมีการเลือกตั้งคณะกรรมการครูที่ปรึกษากิจกรรม และนักเรียนร่วมกันคิดแนวทางการจัดกิจกรรมครูที่ปรึกษา กิจกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ ติดตามดูแลการจัดกิจกรรม ปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ มีเวลาในการดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ

3. ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างและหลังการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษาจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมปัญหาการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ไม่มีการบันทึกผลการประเมินการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรการรายงานผลการจัดกิจกรรมล่าช้าและจัดทำ ไม่สม่ำเสมอ

คำตัน วิชัยคำจร (2548:96-106) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต2 ใน3ด้าน คือการเตรียมความพร้อม ด้านการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูสถานศึกษาเอกชนชั้นพื้นฐานขนาดใหญ่จำนวน 249 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ตอน ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพในการทำงานตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .731 และตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อมีค่าความเชื่อมั่นในด้านการเตรียมความพร้อมเท่ากับ .931 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เท่ากับ .974 และด้านการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เท่ากับ .920 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที(T-test)การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One-Way ANOVA)และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Post Hoc comparison) ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 ที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยครูมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5-10 ปี

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีความรู้ความเข้าใจมากมีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย

พิชัย สดเอี่ยม(2547:72-80) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สถานศึกษาครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษา กิจกรรมตามจำนวนกิจกรรมของแต่ละโรงเรียนผู้ปกครองที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมในด้านหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านขั้นตอนการจัดและด้านการประเมินผล ในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องที่มีความถี่สูงสุดมีดังนี้ ด้านหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปัญหาคือ บุคลากรที่ไม่เพียงพอมุ่งงานพิเศษอื่นๆมากจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามความสนใจ และความถนัดความสามารถของผู้เรียนข้อเสนอแนะ คือจัดให้ครูรับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านแนวการจัดกิจกรรมผู้เรียนปัญหาคือ ครูที่ปรึกษาต้องรับผิดชอบงานพิเศษมากนอกจากนี้ยังมีการสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ทำให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องใช้เวลา อื่นนอกตารางและการจัดกิจกรรมไม่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะควรแบ่งงานให้ทั่วถึงและลดภาระงานอื่นๆโดยจัดให้มีครูรับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง ด้านบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปัญหา คือครูที่ปรึกษากิจกรรมไม่เน้นการอบรมบทบาทหน้าที่ของตนที่จะประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ ข้อเสนอแนะต้อง

อบรมครูที่ปรึกษากิจกรรมและมีการประชุมชี้แจงแนวดำเนินการ โดยมีแผนการจัดกิจกรรมและเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติตามขั้นตอน ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาคือขาดการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องข้อเสนอแนะ ต้องมีการประชุมในการเตรียมงานและร่วมวางแผนของผู้เกี่ยวข้อง ควรบรรจุเข้าวาระอย่างน้อยเดือนละครั้ง และควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาคือผู้เรียนบางคนไม่เข้าใจการดำเนินการ เพื่อให้ผ่านจุดประสงค์และไม่ทราบเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ข้อเสนอแนะต้องแจ้งจุดประสงค์ให้ผู้เรียน ได้ทราบและเข้าใจการบวนการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผ่านจุดประสงค์สำหรับการประเมินผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันต้องแยกแยะตามความเหมาะสม

ดาริน สุทธิสะอาด(2547:78-82) ศึกษาปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 431 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามคืน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.21 เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละผลการวิจัยพบว่าปัญหาในการบริหารกิจกรรมมี 3 ด้านคือ 1 ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจตามความต้องการของผู้เรียนปัญหาที่พบได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนไม่มีส่วนร่วมขาดการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญกิจกรรมไม่หลากหลาย 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจตามความต้องการของผู้เรียนปัญหาที่พบได้แก่ ขาดบุคลากรขาดงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอสถานที่ไม่เหมาะสมขาดแหล่งเรียนรู้ครูได้รับการอบรมสัมมนาน้อยไม่ต่อเนื่อง 3 ด้านการประเมินผลและรายงานปัญหาที่พบได้แก่ขาดเครื่องมือที่ได้มาตรฐานไม่นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาขาดบุคลากรด้านการประเมินผล จากงานวิจัยสรุปได้ว่าวิธีการศึกษามีทั้งแบบสอบถามแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และศึกษาเฉพาะด้านเช่นการศึกษาสภาพปัญหากับปัจจัย ด้านการเตรียมความพร้อมด้านการปฏิบัติการในการประเมินผลผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาคือความรู้ความเข้าใจในการทำแผนการปฏิบัติงานบุคลากรงบประมาณสถานที่วัสดุอุปกรณ์แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอผู้ปกครองชุมชนไม่มีส่วนร่วมเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอกิจกรรมไม่หลากหลายครูผู้สอนได้รับการอบรมน้อยและไม่มีความต่อเนื่อง

2. ผลงานวิจัยต่างประเทศ

มอริริชเซย์ (Morrissey,2005:Online) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนและการพัฒนาที่ดีของเยาวชน จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างชุมชนและครอบครัวโดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือ ต้องการที่จะเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และคาดหวังว่ากิจกรรมจะป้องกันเยาวชนจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันได้ เพราะมีงานวิจัยรายงานการศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดความรุนแรงหรือปัญหาพฤติกรรมอื่นๆ ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนมีผลต่อการเสนอแนวทางแก้ปัญหาและใช้กิจกรรมมาเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือกิจกรรมทางศาสนากิจกรรมนอกหลักสูตรกิจกรรมอาสาสมัคร โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดีของเยาวชน ประกอบด้วยครูผู้สอนการจัดการของโรงเรียนครอบครัวและผู้นำคน โยบาย โดยครอบครัวและชุมชนนั้นเป็นสถานที่แรกในการพัฒนาของเยาวชน

ฮอว์ลโลเวย์ (Holloway,2002:Online) ได้ศึกษากิจกรรมนอกหลักสูตรและการสร้างแรงจูงใจของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่ทำให้กิจกรรมนอกหลักสูตรดึงดูดความสนใจของนักเรียนมาจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนหลังจากการเรียนการสอนพบว่ากิจกรรมนอกหลักสูตรสามารถสร้างรายได้ให้แก่นักเรียนและพร้อมทั้งได้ประสบการณ์การเรียนรู้การทำกิจกรรมนอกหลักสูตรทำให้นักเรียนเป็นบุคคลเป็นที่รู้จักและก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อ โรงเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วมในสังคมผลที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรพบว่าเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมชอบที่จะอยู่ที่โรงเรียนมากกว่าเด็กที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมและเด็กที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ จะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ด้วย

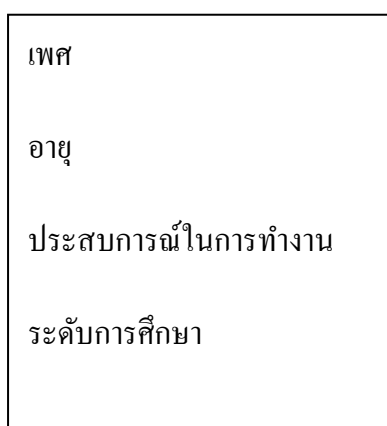
จากงานวิจัยจะเห็นว่ากิจกรรมที่จัดภายนอกสถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน กิจกรรมที่จัดภายนอกสถานศึกษาสามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนให้มาเข้าเรียนมากกว่าหนีเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบสามารถสร้างรายได้แก่ผู้เรียนเกิดทักษะการมีส่วนร่วมในสังคม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ จึงได้มีการทำการศึกษาสาเหตุปัญหา ตลอดจนแนวทางการแก้ไข ปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่พบ คือ ความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เนื้อหาสาระของหลักสูตร ในการจัดทำ

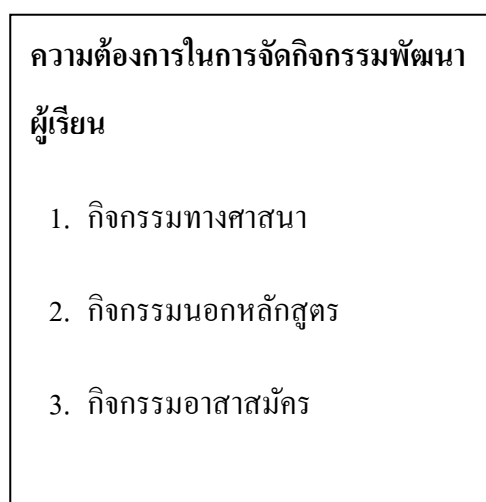
แผนการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดบุคลากรงบประมาณ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และยังไม่มีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี ผู้ทำการศึกษาจึงต้องการศึกษาปัญหาและความต้องการในเรื่องนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อไป

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

